

สรุปบทเรียนที่ได้รับจากการพัฒนาความรู้

หลักสูตร “การสร้างความรู้ความเข้าใจกรอบธรรมาภิบาลข้อมูล (DATA GOVERNANCE FRAMEWORK AWARENESS)”

เรียนจบหลักสูตร และทำแบบทดสอบการประเมินเมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๖๖

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ และเข้าใจกระบวนการในการจัดทำธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ

เนื้อหาของหลักสูตร ประกอบด้วย

- พระราชบัญญัติการบริหารงานและการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัล พ.ศ. ๒๕๖๒
- ที่มาธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ
- ข้อมูล (Data)
- ขั้นตอนการจัดทำธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ
- แนวทางการจัดทำนโยบายข้อมูล

๑. พระราชบัญญัติการบริหารงานและการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัล พ.ศ. ๒๕๖๒

เพื่อยกระดับการ บริหารงาน และการให้บริการภาครัฐ ให้อยู่ในรูปแบบดิจิทัล นำไปสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล ซึ่งใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็น เครื่องมือในการบริหารงาน การให้บริการและการบูรณาการข้อมูลของภาครัฐ ให้เกิดเป็นระบบการทำงานและระบบข้อมูลที่เชื่อมโยงกันระหว่างหน่วยงานรัฐ ที่มีประสิทธิภาพ มั่นคงปลอดภัย รวดเร็ว เปิดเผยและ โปร่งใส ประชาชนได้รับความสะดวกในการรับบริการ สามารถตรวจสอบการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐได้ พระราชบัญญัติการบริหารงานฯ ประกอบด้วย ๒๐ มาตรา มีองค์ประกอบสำคัญ ดังนี้

- ๑.๑ หลักการสำคัญตามกฎหมาย
- ๑.๒ คณะกรรมการพัฒนารัฐบาลดิจิทัล
- ๑.๓ ธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ (Data Governance)

๑.๔ อำนาจ หน้าที่ และความรับผิดชอบของสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) (สพร.)

๑.๕ การส่งข้อมูล การเชื่อมโยงข้อมูล และการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

๑.๖ ศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกลาง

๑.๗ ข้อมูลที่ต้องเปิดเผยในรูปแบบดิจิทัลต่อสาธารณะ

๒. ธรรมชาติของข้อมูลภาครัฐ

ธรรมชาติของข้อมูลภาครัฐ คือ การกำหนดสิทธิ หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้มีส่วนได้เสียในการบริหารจัดการข้อมูลภาครัฐทุกขั้นตอน เพื่อให้การได้มาและการนำข้อมูลของหน่วยงานของรัฐไปใช้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน เป็นปัจจุบัน รักษาความเป็นส่วนบุคคล และสามารถเชื่อมโยงแลกเปลี่ยน และบูรณาการระหว่างกันได้ อย่างมีประสิทธิภาพและมั่นคงปลอดภัย

เหตุผลและความจำเป็นใดที่ต้องจัดทำธรรมชาติของข้อมูลภาครัฐ (Data governance) คือ ประเทศไทยได้จัดทำนโยบาย Thailand ๔.๐ ขึ้น เพื่อพยายามพัฒนาประเทศไทยจากประเทศกำลังพัฒนาสู่ประเทศที่พัฒนาแล้ว ด้วยการปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศไปสู่เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม ซึ่งการดำเนินงานของหน่วยงานรัฐรูปแบบเดิมที่ทำงานแบบแยกส่วน และไม่มีการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างกันเท่าที่ควรไม่สามารถตอบโจทย์นโยบายดังกล่าว จึงจำเป็นต้องปรับปรุงเรื่องดังกล่าวนี้ และปรับเปลี่ยนรัฐบาลแบบเดิมสู่รัฐบาลดิจิทัล ซึ่งหลักการสำคัญของรัฐบาลดิจิทัล ประกอบด้วย ๒D (Digitalisation และ Data driven) และ ๑C (Citizen centric) Digitalisation คือ การปฏิรูปการทำงานและการให้บริการให้เป็นดิจิทัล Data driven คือ การขับเคลื่อนองค์กรด้วยข้อมูลที่ดี Citizen centric คือ การยกระดับงานบริการภาครัฐให้มีการออกแบบ ประสบการณ์และดำเนินการแบบเฉพาะเจาะจงตามความต้องการรายบุคคล บนความสมดุล ระหว่างความปลอดภัยในชีวิต ทรัพย์สิน ข้อมูล ประชาชน และการอำนวยความสะดวก

องค์ประกอบของการจัดทำธรรมชาติของข้อมูลภาครัฐประกอบด้วย

๑. จัดตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานธรรมชาติของข้อมูลภาครัฐ

๒. จัดทำพจนานุกรมข้อมูล (Data dictionary) พิลด์/คอลัมน์หมายความว่าอะไร ต้องการสื่อถึงข้อมูลอะไร รูปแบบของข้อมูลเป็นอย่างไร แหล่งอ้างอิงของข้อมูลแต่ละฟิลด์/คอลัมน์ เป็นข้อมูลส่วนบุคคลหรือไม่ เผยแพร่ให้ใครเข้าถึงได้บ้าง มีชั้นความลับหรือไม่

๓. จัดทำคำอธิบายชุดข้อมูล (Metadata) ชื่อชุดข้อมูล เจ้าของข้อมูล คำสำคัญ แหล่งอ้างอิง มีข้อมูลส่วนบุคคลหรือไม่ ขอบเขตการเผยแพร่ข้อมูล ระดับชั้นความลับ แหล่งจัดเก็บ การปรับปรุงข้อมูล วันที่ปรับปรุงข้อมูลล่าสุด

๔. จัดทำแนวปฏิบัติสำหรับชุดข้อมูล (Dataset guideline) โดยคำนึงถึง Data security, Data privacy และ Data quality

๓. ข้อมูล (Data)

เสาหลักของธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐประกอบด้วย

๓.๑ Data Security การกำหนดหมวดหมู่และ ชั้นความลับของข้อมูล การกำหนดสิทธิหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องกับชุดข้อมูล การกำหนดมาตรการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของระบบที่เกี่ยวข้องกับชุดข้อมูล กฎหมายที่เกี่ยวข้องของ เช่น พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ และระเบียบวาทดวยการรักษาความลับของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๔๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๓.๒ Data Privacy การขอความยินยอม จากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล การไม่เปิดเผยข้อมูลพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลโดยไม่มีเหตุอันสมควร

๓.๓ Data Quality ไม่ควรเชื่อถือข้อมูลที่หาได้จาก Search engine / Wikipedia โดยทันทีแต่ควรตรวจสอบกับแหล่งข้อมูล (Reference Data) ที่เชื่อถือได้ เช่น กฎหมาย หนังสือ ราชการ ประกาศ คำสั่ง ฯลฯ

๔. ขั้นตอนการจัดทำธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ

๔.๑ จัดตั้งคณะกรรมการหรือ คณะทำงานธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐของหน่วยงาน

๔.๒ จัดทำพจนานุกรม ข้อมูล (Data Dictionary)

๔.๓ จัดทำคำอธิบาย ชุดข้อมูล (Metadata)

๔.๔ จัดทำแนวปฏิบัติสำหรับ ชุดข้อมูล (Dataset Guideline) โดยคำนึงถึง Data Security, Data Privacy และ Data Quality

๔.๕ การแต่งตั้งคณะกรรมการและคณะทำงาน

๔.๕.๑ คณะกรรมการที่ทำหน้าที่ตัดสินใจเชิงนโยบาย (Data Governance Council)

อำนาจและหน้าที่ กำหนดหลักการ นโยบาย แนวทาง และขอบเขตของธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐของ หน่วยงาน รวมทั้งอนุมัตินโยบายและแนวปฏิบัติต่าง ๆ เกี่ยวกับข้อมูลในหน่วยงาน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ข้อมูลในหน่วยงานมีคุณลักษณะที่ดีอย่างน้อย ๓ ประการ คือ มีความมั่นคงปลอดภัย (Data Security) มีมาตรการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่เหมาะสมและ สอดคล้องกับกฎหมาย (Data Privacy) และมีคุณภาพ (Data Quality)

๔.๕.๒ คณะทำงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ (Data Steward Team) ประกอบด้วย

- คณะทำงานด้านกระบวนการข้อมูล (Business) กำหนดมาตรฐาน หลักเกณฑ์ และ แนวปฏิบัติสำหรับชุดข้อมูลใน หน่วยงาน และนำเสนอต่อ Data Governance Council เพื่อพิจารณา

- คณะทำงานด้านเทคนิค (Technical) สนับสนุนเครื่องมือ อุปกรณ์ ซอฟต์แวร์/ แอปพลิเคชัน เพื่อสนับสนุนคณะทำงาน ด้านกระบวนการข้อมูล

๕. แนวทางการจัดทำนโยบายข้อมูล

แนวทางการจัดทำนโยบายข้อมูลประกอบ

๕.๑ สร้าง/รวบรวม (Create)

๕.๒ จัดเก็บ (Store)

๕.๓ ปรับปรุง (Update)

๕.๔ ใช้ & เผยแพร่ (Use & Publish)

๕.๕ จัดเก็บถาวร (Archive)

๕.๖ ทำลาย (Destroy)

นโยบายข้อมูลสำหรับ ข้อมูลทุกชุดในหน่วยงาน (Data Policy) ในการจัดทำ/รวบรวมข้อมูลทุกชุด ต้อง
ตรวจสอบความถูกต้องจาก แหล่งข้อมูลที่นาเชื่อถือเท่านั้น

ผู้สรุปบทเรียน
นางสาวจินดาภรณ์ เพ็ชรศิริ
นักวิทยาศาสตร์ชำนาญการพิเศษ

ประกาศนียบัตร

ให้ไว้เพื่อแสดงว่า

จินดาภรณ์ เพ็ชรศิริ

ได้ผ่านการอบรมด้วยระบบการเรียนออนไลน์ในบทเรียน
การสร้างความเข้าใจกรอบธรรมาภิบาลข้อมูล
(Data Governance Framework Awareness)

รวมระยะเวลาทั้งสิ้น 1 : 50 ชั่วโมง

โดยสถาบันพัฒนาบุคลากรภาครัฐด้านดิจิทัล
ภายใต้การดำเนินงานของสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน)
ให้ไว้ ณ วันที่ 27 ก.พ. 2566

(นางไอรดา เหลืองวิไล)

รองผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล
รักษาการแทนผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาบุคลากรภาครัฐด้านดิจิทัล

d2cbe276